

De raad van Heerlen
De voorzitter
Postbus 1
6400 AA HEERLEN

Ons kenmerk	DOC-00667022	Maastricht	18 juni 2024
Uw kenmerk	Z-24364647/UIT-24022563-62	Verzonden	19 JUNI 2024
Bijlage(n)	-		
Contactpersoon	H.M.A. Frins		
Telefoon	06 – 55 41 89 12		
E-mail	hma.frins@rudzl.nl		
Onderwerp	Ontwerpbegroting 2025 en ontwerpbegrotingswijziging 2024 RUD Zuid-Limburg		

Geachte voorzitter,

Op 20 maart 2024 hebben wij u de ontwerpbegroting 2025, meerjarenraming 2025-2027, en een ontwerpbegrotingswijziging 2024 van de RUD Zuid-Limburg aangeboden. Dit voor het geven van een zienswijze. Daarnaast is op 27 maart 2024 de voorlopige jaarrekening 2023 ter kennisname toegezonden.

Van burgemeester en wethouders van Heerlen hebben wij bij brief van 10 juni 2024 het besluit van uw raad van 29 mei 2024 ontvangen, waarin uw zienswijzen kenbaar zijn gemaakt naast enkele andere opmerkingen vanuit het college. In deze brief gaan wij in op de geformuleerde zienswijzen door uw raad. In het raadsbesluit van 29 mei jl. heeft u deze als volgt geformuleerd:

1. Het volgende kenbaar te maken
 - a. Niet in te stemmen met de jaarrekening 2023 voor het deel waar in de resultaatverdeling bestemmingsreserves genoemd worden. Dit wordt in de begeleidende brief van het college nader geduid als de uitleg van de opsomming in artikel 29 in de gemeenschappelijke regeling als zijnde een limitatieve opsomming;
 - b. Niet in te stemmen met de begrotingswijziging 2024 voor het deel waar de bestemmingsreserves uit de resultaatverdeling 2023 opgenomen zijn;
 - c. Niet in te stemmen met de ontwerpbegroting 2025 om de volgende redenen:
 - i. De opbouw en volgtijdelijkheid van de ontwerpbegroting dient gebaseerd te zijn op het werkprogramma van het betreffende begrotingsjaar en niet van het vorige;
 - ii. De toename van de begroting die ontstaat door de uitbreiding ten behoeve van de robuustheidscriteria dient de discussie over het al dan niet zelfstandig blijven van de organisaties RUD-ZL en RUD-LN af te wachten.

- iii. Er dient een aangepaste begroting voorgelegd te worden in de wetenschap dat de jaarrekeningen over de voorgaande jaren steeds forse overschotten hebben laten zien;
 - iv. Er dient een aangepaste begroting voorgelegd te worden waarin voor de uurtarieven een nullijn gehanteerd wordt;
 - v. Er dient een aangepaste begroting voorgelegd te worden waarbij voldaan wordt aan het uitgangspunt dat er ten opzichte van de begroting van 2024 over het geheel een reductie van 4% gehanteerd wordt;
 - vi. De nieuwe mba-basistaak beperkt dient te blijven tot enkel de werkzaamheden in het kader van de mba (en niet de gehele locatie). Op basis hiervan dient de berekening van de uitvoering van deze taak herzien te worden en het bedrag in de begroting naar beneden bijgesteld te worden;
 - vii. Er dient een aangepaste begroting voorgelegd te worden waarbij als bijdrage van de gemeente Heerlen voor 2025 opgenomen is: € 638.379, waar van toepassing nog te corrigeren op basis van de voorgaande punten.
- d. Akkoord gaan met het plan van aanpak, waarbij kenbaar gemaakt wordt dat de uitvoering van het plan van aanpak (inclusief de financiële en formatieve consequenties daarvan) uitgesteld dient te worden totdat het plan van aanpak geaccordeerd is door de minister van I&W.
2. Wanneer het DB de zienswijze van de gemeente Heerlen met betrekking tot de bijdrage van de gemeente Heerlen niet overneemt en implementeert in de aangepaste begrotingswijziging 2024, de portefeuillehouder van de gemeente Heerlen in het AB een stemverklaring namens de gemeenteraad te laten afleggen waarbij aangegeven wordt:
- tegen de vaststelling van de begrotingswijziging 2024 te stemmen;
 - dat de gemeente Heerlen haar bijdrage beperkt tot € 473.593
3. Wanneer het DB de zienswijze van de gemeente Heerlen met betrekking tot de bijdrage van de gemeente Heerlen niet overneemt en implementeert in de aangepaste begroting 2025, de portefeuillehouder van de gemeente Heerlen in het AB een stemverklaring namens de gemeenteraad te laten afleggen waarbij aangegeven wordt:
- tegen de vaststelling van de begrotingswijziging 2025 en de meerjarenraming te stemmen;
 - dat de gemeente Heerlen haar bijdrage in 2025 beperkt tot € 638.379 en dit bedrag in haar eigen begroting voor 2025 opneemt.
4. Bij zienswijze naar aanleiding van de voorliggende begrotingsstukken het volgende onder de aandacht te brengen:
Aandachtspunt begroting 2026 en verder; een oproep om financiële ontwikkelingen voor 2026 en verder binnen de eigen begroting op te vangen en daarbovenop een taakstelling van 5 tot 10% te realiseren. De huidige zienswijze wordt afgegeven voor sec het begrotingsjaar 2025 en niet voor 2026 en verder.

5. Het algemeen bestuur en de Interbestuurlijk Toezichthouder, de provincie Limburg, per brief op de hoogte te stellen van de ingediende reacties en zienswijzen.

Naar aanleiding van deze zienswijzen reageren wij als volgt:

Ad 1 onder a en b

Alhoewel het geven van een zienswijze op een voorlopige jaarrekening niet mogelijk is, zijn de geformuleerde zienswijzen n.a.v. de voorlopige jaarrekening 2023 en de ontwerpbegrotingswijziging 2024 feitelijk hetzelfde. Uw raad geeft bij wijze van zienswijze aan niet in te stemmen met het vormen van bestemmingsreserves nu deze volgens u niet in het algemeen belang van de GR zijn, maar is van mening dat het positieve resultaat aan de deelnemers uitgekeerd moet worden volgens het bepaalde in het huidige artikel 29 van de GR.

Wij hebben de rechtmatigheid van de vorming van de voorgestelde bestemmingsreserve juridisch laten toetsen en hieruit is naar voren gekomen dat er geen juridische bezwaren zijn tegen het vormen van deze bestemmingsreserve.

Als het gaat om de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling geldt dat regionale uitvoeringsdiensten c.q. omgevingsdiensten hebben als eerste tot doel dat de VTH-uitvoering van de basistaken hun regio, territoriaal congruent met een veiligheidsregio, goed door hen kunnen worden uitgevoerd. Een en ander is zo ook verwoord in de Memorie van Toelichting bij de Wet VTH: *“Het tweede fundament van het nieuwe VTH-stelsel is de afspraak dat de meer complexe taken die specifieke deskundigheid of specifieke toezicht-expertise vergen en taken die zich richten op activiteiten met een bovenlokale dimensie of onderdeel vormen van een keten, door een regionale omgevingsdienst worden uitgevoerd. De omgevingsdiensten voeren de betreffende taken – het zogenaamde basistakenpakket- uit in opdracht van en voor de gezamenlijke overheden in een regio.”* De (milieu)opgaven in en voor de regio staan centraal en dat is een belang dat wij als GR behartigen voor al onze deelnemers. Zo is dit ook onder andere ook verwoord in hoofdstuk 13 van het Omgevingsbesluit en §18.3.3 van de Omgevingswet. Het collectief staat voorop en is in het algemeen belang van onze dienst.

Wij zijn van mening dat het doel waarvoor de Gemeenschappelijke Regeling is opgericht een bepalende factor is voor het vormen van de bestemmingsreserves en dat de financiering van nieuwe bodembasistaken en andere nieuwe basistaken bijdraagt aan de VTH-uitvoering van en voor het collectief in onze regio.

Ad 1 onder c

c – i dat de ontwerpbegroting gebaseerd is op de begroting van het vorige boekjaar is een bestendige gedragslijn die voortkomt uit het moment van het opmaken van de begroting. De begroting wordt in de eerste drie maanden van het jaar opgesteld voor het daaropvolgende jaar. Ten tijde van het opstellen van de begroting voor een bepaald jaar is het werkprogramma nog niet in de totstandkomingsfase (dat volgt pas in de tweede helft van een jaar, voorafgaand aan het begrotingsjaar). In een begroting wordt daarom onder de tabel met de bijdragen van de deelnemers steeds de passage opgenomen dat wijzigingen in de werkprogramma's kunnen leiden tot wijzigingen in de feitelijke bijdragen.

c – ii de discussie over het al dan niet zelfstandig blijven van de omgevingsdiensten in Zuid-Limburg en Noord-Limburg is gevoerd in de algemene besturen van beide gemeenschappelijke regelingen. Beide Algemeen Besturen hebben besloten om een zelfstandig plan van aanpak robuustheid in te dienen. Zowel ons Algemeen Bestuur als het Algemeen Bestuur van de RUD Limburg Noord hebben op 28 maart 2024 een Plan van Aanpak voor een robuuste Omgevingsdienst in de eigen regio vastgesteld. In het Plan van Aanpak van Limburg Noord is aangegeven dat huidige RUD Limburg

Noord de enige omgevingsdienst in Nederland is die werkt volgens een netwerkmodel. Deze gekozen organisatievorm (het netwerk) brengt met zich mee dat de RUD in feite een verzameling van uitvoeringsorganisaties op gemeentelijk niveau is. Het Algemeen Bestuur geeft aan dat de dienst niet functioneert als één uitvoeringsorganisatie, onvoldoende zichtbaar is voor de ketenpartners en daarmee niet in staat is om de VTH-taken op regionaal niveau doeltreffend uit te voeren. Laat staan toekomstige opgaven het hoofd te bieden (bijvoorbeeld Zeer Zorgwekkende Stoffen, waterkwaliteit en milieucriminaliteit).

Van een fusie met de Omgevingsdienst Limburg Noord kan dan ook geen sprake zijn: er is niet één fusiepartner, er zijn er 16 (15 gemeenten en een coördinatiecentrum). Voor een Omgevingsdienst Limburg Noord die voldoet aan de robuustheidscriteria ligt het plan van het Algemeen Bestuur van de RUD Limburg Noord voor.

Wij hebben (daarom) geconstateerd in ons Plan van Aanpak dat er in de RUD Limburg Noord sprake is van een ander ontwikkeltraject en in een andere versnelling om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Een fusie met deze regio – waar nog géén personele organisatie is - draagt gegeven dit andere traject, niet bij tot een robuuste VTH-uitvoering in de regio Zuid-Limburg. De focus komt dan te veel te liggen op de interne organisatie en haar structuren, en te weinig op de leefomgeving.

c – iii in 2023 heeft de jaarrekening een overschot laten zien, echter in 2022 was dat niet het geval. Toen was er een bescheiden tekort. Door vrijval van een deel van de bestemmingsreserve voor de BOA-pilot en de bestemmingsreserve ICT is dit negatieve resultaat afgedekt. De opmerking dat er de voorafgaande jaren steeds forse overschotten zijn bij de jaarrekening is derhalve onjuist.

c – iv een aangepaste begroting waarin de nullijn gehanteerd wordt betekent een uitholling van de uitvoeringscapaciteit aangezien de ontwikkeling van de begroting in lijn is met de inflatiecijfers.

Aangezien de uitvoering in het belang van een veilige en gezonde leefomgeving in Zuid-Limburg op peil moet blijven achten wij het hanteren van de nullijn niet verantwoord.

c - v het vorenstaande geldt tevens voor een bezuiniging van 4% ten opzichte van de begroting 2024. en is in strijd met de opdracht aan de omgevingsdienst om robuust te worden. Het Dagelijks Bestuur kan voor het Algemeen Bestuur evenwel later dit jaar enkele bezuinigingsscenario's uit laten werken, met daarbij de consequenties, ook in relatie tot de robuustheidscriteria, in beeld.

c – vi de inspanningen gemoeid met de nieuwe mba-basistaken zijn gebaseerd op een inschatting van deze taken per deelnemer op basis van verstrekte gegevens omtrent aantallen. Aangezien wij van de gemeente Heerlen nog geen aantallen hebben ontvangen is de toename als gevolg van deze taken gebaseerd op een schatting. Er vindt nog ambtelijk overleg plaats om te komen tot overeenstemming over deze aantallen. Dit zal zijn neerslag vinden in het op te stellen werkprogramma.

c – vii wij hanteren voor elke deelnemer in de gemeenschappelijke regeling hetzelfde principe, namelijk dat begroting is gebaseerd op het werkprogramma van verleden jaar plus de ontwikkelingen die hierop ingrijpen. In de begroting 2024 en 2025 zijn dat de bodemtaken en de nieuwe mba-basistaken.

Ad 1 onder d

d – 1 De staatssecretaris zal in juli laten weten of hij kan instemmen met het plan van aanpak, ruim voor de uitvoering en aanpassing van de formatie die voorzien is in 2025 en 2026.

Ad 2 en 3

In de vergadering van het Algemeen Bestuur kan worden gestemd over de voorgestelde besluiten tot het vaststellen van de begrotingswijziging 2024 en de begroting 2025, meerjarenraming 2026-2028. Tevens kan daarbij door het algemeen bestuurslid van Heerlen een stemverklaring worden gegeven. Het beeld zou kunnen ontstaan dat Heerlen zinspeelt op het eenzijdig neerwaarts bijstellen van de eigen gemeentelijke bijdrage. Zo dit het geval zou zijn, wijzen wij erop dat ook de gemeente Heerlen gehouden is aan rechtsgeldige besluiten van het Algemeen Bestuur. Daar waar we door constructief overleg elkaar meer inzicht en helderheid kunnen verschaffen, moeten we die kans nadrukkelijk grijpen. Wellicht ten overvloede: wanneer voorschotnota's niet volledig voldaan zouden worden, zal dit, dat kan niet anders, consequenties hebben voor de dienstverlening aan de betreffende gemeente.

Ad 4

De oproep om de financiële ontwikkelingen voor 2026 en verder binnen de eigen begroting op te vangen en daarbovenop een taakstelling van 5 tot 10% te realiseren staan op gespannen voet met de Kaderbrief 2025 (u toegezonden bij brief van 13 december 2024) en de opdracht van het Algemeen Bestuur om via het Plan van Aanpak d.d. 28 maart 2024 te komen tot een robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg. In de meerjarenraming 2026-2028 is daarom deze oproep niet verwerkt. Het Dagelijks Bestuur kan voor het Algemeen Bestuur evenwel later dit jaar enkele bezuinigingsscenario's uit laten werken, met daarbij de consequenties, ook in relatie tot de robuustheidscriteria, in beeld.

Ad 5

Hiervan hebben wij kennisgenomen.

Voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 4 juli 2024 is de behandeling van de ontwerp-begroting 2025 en de ontwerp-begrotingswijziging 2024 gepland. De besluitvorming van uw raad wordt hierbij betrokken, evenals onze reactie hierop.

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Een afschrift van deze brief hebben wij gezonden aan burgemeester en wethouders van Heerlen.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de RUD Zuid-Limburg,

namens de

